METSÄBIOTALOUDEN TIEDEPANEELI

Metsäbiotalouden tiedepaneelin asiantuntijalausunto

Asia: E 14/2026 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Kilpailukykyisen ja kestävän EUn biotalouden strategiakehys

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Aika: tiistai 14.4.2026 klo 10.00

Johdanto

Komissio on 27.11.2025 julkaissut tiedonannon: Kilpailukykyisen ja kestävän EU:n biotalouden strategiakehys (A Strategic Framework for a Competitive and Sustainable EU Bioeconomy) (COM(2025) 960 final). Metsäbiotalouden tiedepaneeli lausuu tässä Suomen kannoista EU:n uuteen biotalousstrategiaan erityisesti metsäbiotalouden näkökulmasta.

Lausunto

Metsäbiotalouden tiedepaneeli tukee strategian tavoitetta korkeamman arvonlisän tuottamisesta, innovaatioiden kaupallistamisesta ja kilpailukyvyn parantamisesta. Näiden saavuttamiseksi biotalous tarvitsee merkittäviä investointeja jo lähivuosina. Tavoitteet ovat keskeisiä tavoitteita Suomen ja Euroopan kilpailukyvyn edistämisessä, ja paneelin tekemien selvitysten perusteella niiden avulla on mahdollista aiempaa paremmin onnistua saavuttamaan metsiin kohdistuvat yhteiskunnalliset tavoitteet, ml. taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset tavoitteet. Tiedepaneeli yhtyy Suomen näkemykseen merkittävien lisäpanostusten kohdentamisesta korkeamman lisäarvon tuotteiden viemiseen kaupalliseen mittakaavaan ja resurssitehokkuuden jatkuvaa nostamista kiertotalouden periaatteita soveltamalla ja nykyisten prosessien energia- ja materiaalitehokkuutta parantamalla.

Tiedepaneeli pitää tärkeänä metsäekosysteemien monimuotoisuuden ja elinvoiman ylläpitoa korostaen biomassavaroihin tehtäviä panostuksia ja sitä, että ilmasto- ja ennallistamistavoitteet eivät tulevaisuudessakaan kohtuuttomasti rajoita puubiomassan hyödyntämistä teollisuuden raaka-aineena ja energiana. Suomen kannan mukaisesti tiedepaneeli pitää erityisen hyvänä, että strategiassa tunnistetaan paikallisiin olosuhteisiin mukautetun metsähoidon mahdollisuudet varmistaa biomassan saatavuus teollisuudelle ja ylläpitää hiilinieluja. Tiedepaneeli myös huomauttaa, että metsien kasvudynamiikka ja tähän liittyvä metsien hiilinielujen ja -varastojen väliaikaisuus tulisi tunnistaa ilmastopolitiikan tavoitteita asetettaessa nykyistä paremmin.

Kuten strategiassa todetaan, fossiilisten hiilipäästöjen ja fossiilisiin raaka-aineisiin liittyvien riippuvuuksiin vähentämisessä biopohjaiset tuotteet ovat avainasemassa. Biotalouden raaka-ainepohjan vahvistamista tukevat kiertotalousratkaisut, mutta erityisen merkittävässä asemassa on varmistaa kestävän primääribiomassan saatavuus. EU-tason metsien käyttöön liittyviä politiikkatoimia valmisteltaessa tulisikin aina myös arvioida, kuinka esitetyt toimet vaikuttavat biomassan saatavuuteen. Kuten metsätiedepaneelin

raportissa (Siiskonen ym. 2025) on tuotu esille, näin ei tyypillisesti ole tehty, vaan vaikutuksia on ryhdytty arvioimaan jäsenvaltioissa mahdollisesti vasta sen jälkeen, kun esimerkiksi velvoittavasta lainsäädännöstä on jo päätetty EU-tasolla.

Metsäbiotalouden tiedepaneeli korostaa puubiomassan roolia sähköverkkojen säätöenergiana osana energiamurrosta ja sen mahdollistamista. On tavoiteltavaa pyrkiä vähentämään puun ja muiden biomassojen suoraa energiakäyttöä. Tästä huolimatta suurten kaukolämpölaitosten ja sellutehtaiden kyky tuottaa sähköä merkittäviä määriä pitkäkestoisesti mahdollistaa osaltaan tuulivoiman lisäkapasiteetin rakentamisen. Biotalousstrategiassa energiajalosteet painottuvat CO2 talteenottoon ja vedyn hyödyntämiseen. Tämä teknologia on vielä kehitysvaiheessa ja skaalautunee kaupallisesti merkittäväksi vasta ensi vuosikymmenellä. Siksi tiedepaneeli pitää äärimmäisen tärkeänä biomassoihin perustuvan sähköntuotantokapasiteetin kasvattamista ja tehoalueen säätöskaalan laajentamista.

Biotalous ei ole vain biomassan hyödyntämistä, vaan myös arvonluontia luonnon tuottamista palveluista. Sen vuoksi EU:n biotalousstrategiaa tulisikin vahvistaa tunnistamalla paremmin luontopohjaiset palvelut ja ratkaisut – kuten luontoon perustuvat matkailu-, virkistys- ja hyvinvointipalvelut – biotalouden selkeänä osa-alueena biomassan tuotannon ja teollisten sektoreiden rinnalla, ei pelkästään epäsuorasti ekosysteemipalvelujen kautta. Näin laajennetaan biotalouden arvoluontia ilman materiaalista käyttöä palveluliiketoiminnan kasvun kautta. Tämä edellyttää teema-alueen sisällyttämistä strategiaan omana kokonaisuutenaan sekä konkreettisten rahoitus- ja kehittämisinstrumenttien (esim. innovaatiorahoitus ja vaikuttavuusmittarit) luomista. Lisäksi tarvitaan systemaattista kytkentää keskeisiin EU-politiikkakehyksiin, kuten EU Biodiversity Strategy for 2030, EU Green Deal ja EU4Health Programme. Näin biotalous yhdistää paremmin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen, materiaalisen ja immateriaalisen taloudellisen arvonluonnin, ihmisten hyvinvoinnin sekä vahvistaa erityisesti maaseutualueiden kestävää elinvoimaa.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat: Antti Asikainen, Riikka Paloniemi, Esa Vakkilainen, Tekla Tammelin-Peltonen, Liisa Tyrväinen, Ritva Toivonen, Pasi Virta, Antti Mutanen (sihteeristö)